

van het lidteken, toen ze in gedachten Willems stem hoorde, die sprak over „hysterische, idiote caprices.” Na die uitspraak was ze alleen naar buiten gegaan, het eenzame Friesche polderland in, met sterker dan ooit tevoren dat diepe verlangen naar het verre zonneland. En de herfstgeuren verwaaiden, de gouden en roode bladeren gingen van de boomen, en met de onherroepelijkheid van het: voorbij, als de winter den herfst vermoord had, stierf ook weer haar verlangen.... zooals elk jaar....

„Ach ja,” dacht ze, moe na Willems qualificatie: „’t zal ook wel iets abnormaals zijn. Ik moet maar zien gewoon te worden.” Alsof je je instinct dooden kon! Ze wist het nu wel beter. Al kwamen er dan ook steeds meer dooden bij de andere doode illusies, nageleefd kon dien trekzucht immers niet! Ze leed er nu ook weer aan, en toch was ze teruggekeerd naar huis, naar haar vader.

Een jaar geleden was ze gescheiden. Het leek al veel langer, zooals al deze laatste zes jaren langer hadden geleken. Van toen ze als kind van negentien jaar trouwde, tot nu, nu ze vijf-en-twintig en al gescheiden was, leek alles een eindeloosheid. Even zag ze in een glimp zichzelf, zooals ze vroeger leefde: een waarlijk zonnig, blijverwachtend kind, en in haar voorstelling was dat zoo eindeloos lang geleden, en het leek alsof ze nu al afgerekend had met het leven, of deed ze nu overdreven? Een trillende zucht kwam diep uit haar naar boven, waarin alle pijn van haar kneuzingen, verwondingen, gemarteldheden zich samendrong, nog ééns in de herinnering, die zoo gauw niet sterven wou. Willem: de man, die in zijn verliefden tijd zich zoo prachtig had weten te kleeden in den schijn: de beminnelijke, liefvallige, vol illusies. Een man, die een hoogen prijs bood voor wat hij begeerde, en die het begeerde niet meer telde, als het zijn eigendom was geworden. De sjacheraar! Eerst had ze zich blind gehouden, maar dat kon niet duren. Als wraak over haar afweer tegen zijn brute zinnelijkheid, vernielde hij met spelend plezier, al wat zij mooi vond. Cynisch en scherp wist hij haar tastende verlangens en sentimenten te ontrafelen. Met een glimlachende grofheid trok hij elke appreciatie uiteen, en zoo leerde ze hem elken dag beter kennen: een geestelijken sadist.... Het eenige kindje, dat haar na een huwelijk van vier jaren troost kwam brengen, stierf na vijf maanden, en toen bond haar niets meer aan hem. Toen kon ze gaan: gebroken. Maar ze keerde niet naar huis terug. Ze wilde zóó niet terugkomen bij haar vader. Ze had niet veel meer over van haar oude blijmoedige wezen. En ze wilde eerst een beetje terugwinnen van haar vertrouwen op het leven. En het ging beter dan ze gedacht had. In Zwitserland, waar ze dit laatste jaar zat, hoog bij de bergweiden, waar ze wandelde, en ze de ijle, licht-makende lucht inademde, kreeg het leven weer zonneglimpjes.

Toen, toen dat terugkwam, kon ze ook weer naar haar vader gaan.